

INTERNATIONAL JOURNAL OF ECONOMIC AND ADMINISTRATIVE ACADEMIC RESEARCH

Available online, ISSN: 2757-959X | www.ijerdersisi.com | Economic and Administrative Academic Research

Examining the Financial Performance of the Tourism Sector with the Trend Financial Analysis System: 2018-2022

Seval ELDEN ÜRGÜP ^{*a}, Aslıhan SARIGÜZEL^b

**Corresponding Author*

ARTICLE INFO

Research Article

Received : 12/06/2024

Accepted : 30/09/2024

Keywords:

Trend Analysis,
Tourism Sector,
Pandemic.

ABSTRACT

Today, tourism is a sector that contributes to the national economy with its employment and foreign exchange income increasing qualities, and has a great share in maintaining world peace with its international social and cultural communication and integrative effect. In this study, it is aimed to examine the financial performances of the three tourism companies with the highest market value, operating in the tourism sector and traded on BIST, using the Trend analysis technique, using their financial statements for the years 2018-2022. According to the results obtained in the study, it was determined that the effects of the Covid 19 pandemic period, which was intensely experienced in 2020-2021, were clearly seen when examined in the periods based on the analysis.

Uluslararası İktisadi Ve İdari Akademik Araştırmalar Dergisi, 4(2), 2024, 16-29

Turizm Sektörünün Finansal Performansının Trend Finansal Analiz Yöntemi İle İncelenmesi: 2018-2022*

MAKALE BİLGİSİ

Araştırma Makalesi

Geliş : 12/06/2024

Kabul : 30/09/2024

Anahtar Kelimeler:

Trend Analizi,
Turizm Sektörü,
Pandemi.

ÖZ

Turizm, günümüzde istihdam sağlayıcı ve döviz girdisini artırıcı nitelikleri ile ulusal ekonomiye katkıda bulunan, uluslararası toplumsal ve kültürel iletişimi sağlayıcı ve bütünleştirici tesiri ile dünya barışının himaye edilmesinde büyük payı olan bir sektördür. Bu çalışmada turizm sektöründe faaliyet gösteren BİST’ de işlem gören piyasa değeri en yüksek olan üç turizm işletmesinin finansal performanslarının 2018-2022 yıllarına ait finansal tabloları kullanılarak Trend analiz tekniği ile incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre, analize esas dönemler incelendiğinde 2020-2021 yıllarında yoğun olarak yaşanan Covid 19 pandemi döneminin etkileri açıkça görüldüğü tespit edilmiştir.

* Bu çalışma

“Uluslararası

Ekonomi Finans ve

İşletme Kongresinde-

EFI 2024” özet metin

şeklinde sunulmuştur.

^a sevalelden@hotmail.com <https://orcid.org/0000-0002-7464-3485>

^b aslihanсаригuzel@cumhuriyet.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-9312-4277>

1. GİRİŞ

Türkiye kültürü, doğal güzellikleri ve tarihi bakımından birçok ülkeye göre epey zengin kaynaklara sahip bulunmaktadır. Pek çok tarihi uygarlığın bu ülke topraklarında hüküm sürdüğü görülmektedir. Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması, plajları, yıl boyu dört mevsimin yaşanıyor olması, benzersiz doğal güzellikleri ve bol güneşli günleri ile iyi bir turizm potansiyeli mevcuttur. Aynı zamanda, ülke halkının misafirperverliği, mutfak kültürü uluslararası turizm etkinliklerine katılanların dikkatini çekmektedir (Zengin, 2010: 103). Turizmin bir ülke için bu denli kıymetli olması ülke ekonomisi açısından da önem arz etmektedir. Turizmin ülke ekonomisi açısından en temel önemi ise ülkeye giriş yapan turistlerin o ülkede yapmış oldukları harcamalar olarak ifade edilebilmektedir.

Turizm sektörü, kar amacı güderek turistik hizmet ve mal üreten, pazarlayan, bir katma değer yaratan işletmeler şeklinde tanımlanabilmektedir. Turizm sektörü yiyecek-içecek işletmeleri, konaklama işletmeleri, rekreasyon işletmeleri ve seyahat işletmelerinden oluşmaktadır. Turizm sektörü yapısal anlamda diğer birçok sektör ile yakından etkileşim durumdadır. Turizm sektörü bir hizmet sektörüdür ve diğer hizmet ağlarını da içine alan yapıda olmasından dolayı ekonomilerde istihdam yaratmak, üretimi artırmak gibi pek çok özelliğe sahiptir. Aynı zamanda yatırımların artmasını tetikleyen bir faktördür. Turizm istihdam, tüketim, üretim, bölgesel yatırımlar, döviz gelirleri, gelir yaratma gibi makroekonomik hadiselerin gerçekleşmesinde önemli bir köprü görevi görmektedir. Ülke ekonomisine hizmet sektörü olarak gelen turizm, imalat sektörünün peşinden önemli bir döviz akışı sağlamaktadır (Arabacı, 2018: 105-107).

Türkiye’de turizm sektörü bilhassa 1980’lerden başlayarak mühim bir gelişme göstermiş ve ülke ekonomisine önemli ölçüde katkı oluşturan gelir kaynaklarından biri haline gelmiştir. Turizm 20. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak, küreselleşmenin de tesiri ile dünya ekonomisinde en çabuk gelişen ve değişen sektörlerden biri olmuştur. Küreselleşme ile birlikte gelen, ulaşım araçlarındaki hız, kapasite, fiyat ve konfor unsurlarındaki gelişmeler, iletişim teknolojisindeki hızlı gelişmeler, yatırımlar, sermaye akışkanlığı, hisse devirleri, küresel seyahatin demokratikleşmesi, banka ve finans sektörlerinin turizm işletmeciliğiyle ilişkilerinin kuvvetlenmesi, uluslararası turizmin gelişmesine ciddi ehemmiyet kazandırmıştır. Ayrıca turizm sektörünün gelişmesine katkı sağlayan diğer faktörler arasında dünya çapında ortak dillerin kullanılması, ülkeler arasındaki coğrafi sınırların kalkması, kültür alışverişinde bulunmaları, ayrı kültürlerle sahip ulusların birbirlerini tanıması, birbirleri ile kaynaşması sayılabilmektedir. Turizm işletmeciliği gerek gelişmiş gerek gelişmekte olan ülkeler bakımından ciddi önem arz etmektedir. Turizmi, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler ekonomik büyüme için itici bir güç olarak nitelendirirken, gelişmiş ülkeler ekonomik istikrarlarını himaye edebilmek maksadıyla dengeleyici bir unsur olarak nitelendirmektedir (Akın, Şimşek, Akın, 2012: 64-65).

Turizm, birçok kez diğer pek çok endüstri gibi ulusal veya bölgesel kalkınma için bir vasıta olarak kullanılmıştır. Turizm sektörü, yaygın bir şekilde ödemeler dengesi sorunlarının yükünü azaltmak, bölgesel ve ulusal ekonomik büyümelere katkıda bulunmada rol oynayan önemli bir etken olarak görülmektedir. Turizm, günümüzde istihdam sağlayıcı ve döviz girdisini artırıcı nitelikleri ile ulusal ekonomiye katkıda bulunan, uluslararası toplumsal ve kültürel iletişimi sağlayıcı ve bütünleştirici tesiri ile dünya barışının himaye edilmesinde büyük payı olan bir sektördür. Türk ekonomisinin de elzem temel taşlarından birisi olan turizm, bugünkü işsizliğe, enflasyona ve dış ticaret açığına çare arayan hükümetlerin önemle üzerinde durduğu bir husustur (Çımat ve Bahar, 2003: 1).

Bu çalışmanın amacı, turizm sektöründe faaliyet gösteren ve BİST’ de işlem gören piyasa değeri en yüksek olan üç işletmenin finansal performanslarını fintables.com dan alınan 2018-2022 yıllarına ait finansal tablolarını kullanarak Trend analizi yöntemi ile incelemektir. Çalışmada 2018 yılı baz yıl alınarak ele alınan üç işletmenin yıllar itibariyle değişim yüzdeleri hesaplanmıştır.

Çalışmada öncelikle, turizm sektörü ve diğer sektörlerde Trend analiz yöntemi tekniği kullanılarak yapılan çalışmalardan örneklere yer verilen literatür taraması yapılarak, Trend analiz yönteminden bahsedilmiştir. Uygulama kısmında, BİST’ te işlem gören piyasa değeri en yüksek olan üç turizm sektörü işletmesine ait finansal oranlar hesaplanmıştır. Son olarak, uygulama sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilmiş ve çalışma sonlandırılmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Gerek turizm sektörüne gerekse diğer pek çok sektöre yönelik Trend analiz yöntemi kullanılarak finansal performans analizi yapılan birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların bazıları Tablo-1’de kronolojik olarak yer verilmiştir.

Tablo 1: Farklı sektörlere yönelik Trend analiz yöntemi kullanılarak yapılan çalışmalar

Çalışma	Sektör ve Dönem	Ülke	Ulaşılan Sonuçlar
Soysal ve Ömürgan (2008)	Turizm Sektörü 2000-2007	Türkiye	Çalışma neticesinde Covid-19 pandemi sürecinde alınan önemlerden, karayolu, hava ve deniz taşımacılığı faaliyetinde bulunan işletmelerin aktif ve öz sermaye karlılığında zarar etmiş olduklarını saptamışlardır. Ayrıca 2020 yılında varlıklarından ve yatırımlarında en fazla havayolu; en az ise denizyolu yolcu taşımacılığı yapan işletmelerin zarar ettiklerini tespit etmişlerdir.
Parlakay ve Duru (2017)	Tarım Sektörü 1996-2014	Türkiye	Ele alınan dönemde ithal edilen ürünlerin hammaddelerinin (yemelik bitkisel yağlar hariç) dönem başından dönem sonuna tamamına artış gerçekleştiğini tespit etmişlerdir. İthalat değerinde kesin artışın en fazla buğday, soya fasulyesi ve yemelik ayçiçeğinde gerçekleştiğini, oransal anlamda en fazla artışın ise mercimek, kabuklu ceviz, soya fasulyesi ve iç bademde gerçekleştiğini saptamışlardır.
Bülüç vd. (2018)	Sağlık Sektörü (2013-2017)	Türkiye	Çalışma sonucunda, üniversite hastanelerinin dönen varlıklarında mühim bir değişim olmadığını, stoklarının arttığını tespit etmişlerdir. Duran varlıkların 2015 yılında çok yüksek seviyede olduğunu belirlemişlerdir. Üniversite hastanelerinin hem öz sermayelerinin hem de borçlarının arttığını tespit etmişlerdir. Öz sermayede tespit edilen bu artışın 2015’ten 2017’ye büyük bir sıçrama biçiminde

			gerçekleştiğini saptamışlardır. Üniversite hastanelerinin kısa vadeli borçlarını ödeyebilme gücünün azaldığını tespit etmişlerdir. Ticari alacakların azalmasına karşın ticari borçlarının arttığını belirlemiştir.
Sanalan Bilici ve Aydın (2018)	Konaklama İşletmeleri 2011-2016	Türkiye	Analiz sonucunda; dönen varlık oranının duran varlık oranından yüksek olduğunu, öz sermaye kaleminde yıllar bakımından büyüme olduğunu, maliyet ve satış gelirlerinin aynı yönde olduğunu, dönen varlıklar içerisinde en büyük paya nakit ve nakit benzerlerinin sahip olduğunu, nakit oranının yüksek olduğunu, cari oranın olağan seviyeden biraz düşük olduğunu, asit-test oranının iyi durumda olduğunu saptamışlardır.
Mazman İtik (2021)	Gıda Sektörü 2015-2019	Türkiye	Çalışma neticesinde firmanın 2019 yılında, 2018 yılına nazaran daha az net çalışma sermayesinin olduğunu fakat buna karşın borçlarını ödeyebilme gücünün var olduğunu, 2019 yılında 2018 yılına nazaran daha az seviyede kâr etmiş olduğunu ve bu durumda finansal giderlerin tesirli olduğunu, kısa vadeli yabancı kaynak oranının yüksek olması ve cari oranın da istenen düzeyin altında olması sebebiyle borçlanma düzeyine ve nakit akışlarına ve dikkat etmesi gerektiğini saptamıştır.
Demir (2022)	Savunma Sanayi 2015-2020	Türkiye	Yapılan araştırma sonucunda, Türk savunma sanayi şirketlerinin Defense 100 şirketlerine göre karlılık rasyolarında, satışların maliyetinde ve satışlarda daha iyi bir performans gösterdiğini, ancak uzun ve kısa vadeli borçlulukta ise Defense 100 şirketlerinin daha iyi olduğunu saptamıştır.
Çil Koçyiğit vd. (2022)	Sağlık Sektörü 2010-2020	Türkiye	İnceleme sonucunda sağlık işletmesinin ticari alacaklarının yıllar itibari ile yükseliş eğiliminde olduğunu, nakit ve benzeri değerlerinin ise düşüşte olduğunu tespit etmişlerdir. İşletmenin alacak tahsilinde problem yaşadığını saptamışlardır.
Avan (2023)	Sağlık Sektörü 2009-2020	Türkiye	Çalışma sonucunda, hastane hizmetleri alt sektörünün öz sermayelerinin ve duran varlıklarının temel yıla mukayeseye sürekli arttığını belirlemiştir. Kısa Vadeli Yabancı Kaynakların ve Dönen varlıkların 2019 yılında, Uzun Vadeli Yabancı

			Kaynakların ise 2018 yılında düştüğünü saptamıştır.
--	--	--	---

3. YÖNTEM

Çalışmada turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin finansal performans değerlendirilmesi aşamasında Trend (eğilim yüzdeleri) analiz yöntemi kullanılmıştır. Kullanılan yöntem hakkında bilgi verilecektir.

3.1. Trend (Eğilim Yüzdeleri) Analizi Yöntemi

Trend analiz yöntemi bir işletmenin göstermiş olduğu gelişmeleri yıllar itibari ile görülmesine yardımcı olan analiz yöntemidir. Bu analize yatay yüzde analizi de denilmektedir. Bu analiz yönteminde, birbirini takip eden dönemlere ait finansal tablolarda bulunan kalemlerin baz alınan finansal tablo kalemlerine göre göstermiş olduğu azalış ve artışlar yüzde olarak hesaplanmaktadır. Finansal tablo dizisinin ilk yılı baz yıl olarak kabul edilmektedir (Çabuk ve Lazol 168-169). Trend analiz yöntemi, işletmelerin finansal tablolarında bulunan kalemlerin yıllar itibari ile gidişatını ortaya koyduğu için dinamik bir analiz yöntemidir. Eğilim yüzdelerinin formüle edilmesi şu şekilde ifade edilebilmektedir. (Demir ve Alpan:2012, 124).

$$\text{Eğilim Yüzdeleri (Trend)} = \frac{\text{Eğilim Yüzdeleri Hesaplanacak Yılın Mutlak Değeri}}{\text{Temel Alınan Yılın Mutlak Değeri}} \times 100$$

Trend analizinde hesaplama yapılırken iki yöntem kullanılabilir. Bu yöntemlerin birincisinde, bir baz yıl seçilmekte ve diğer tüm yılların azalış ve artışları baz alınan yılın tablolarında değerlere göre hesaplanmaktadır. Bu yöntemde baz yılın finansal tablosundaki her kalem tutarı 100 kabul edilmektedir. Diğer yılların tutarları buna göre oranlanmaktadır. Yöntemlerden ikincisinde ise, her bir yılın finansal tablo kalemlerinde yer alan değişikliklerin bir önceki yılın kalemlerine göre saptanmaktadır (Gücenme:2003, 161).

Trend analizi yönteminde izleyen yıllarda mali tablo kalemlerinin karşılaştığı yıl olan baz yılın seçimi önem teşkil etmektedir. Baz yıl olarak seçilen yılın normal faaliyet sonuçlarının elde edildiği herhangi bir olağandışı etkinin olmadığı bir yıl olması gerekmektedir. Aksi takdirde mali tablo kalemlerinin karşılaştığı yılın olağan bir yıl olmaması sebebiyle yapılan yorumlar sağlıklı sonuçlar vermeyecektir. Bu sebeple çalışmada normal bir faaliyet dönemi olarak 2018 yılı baz yıl olarak seçilmiş ve izleyen yıllarda mali tablo kalemlerinin izlediği seyir bu yıla göre ifade edilerek yorumlanmıştır.

4. UYGULAMA

Çalışmada ele alınan üç turizm işletmesinin her birinin sırasıyla bilanço ve gelir tabloları 2018 yılı baz yıla göre izleyen yıllardaki değişimleri gösterilmiştir.

Tablo 2: AYCES İşletmesinin 2018 Yılı Baz Yıl Alınarak İzleyen Yıllardaki Bilanço Kalemlerindeki Değişim Yüzdeleri

AYCES	2018	2019	2020	2021	2022
DÖNEN VARLIKLAR	4.543.276	105,9	54,4	490,3	935,3
Nakit ve Nakit Benzerleri	1.375.908	160,0	86,5	858,6	2.158,5
Ticari Alacaklar	1.501.397	68,7	14,6	141,5	182,0

Diğer Alacaklar	80.775	105,4	109,6	2.356,7	442,8
Stoklar	470.989	113,0	39,6	178,7	322,9
Peşin Ödenmiş Giderler	937.287	80,5	8,8	33,1	73,7
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	19.105	192,2	157,8	13.734,0	25.082,0
Diğer Dönen Varlıklar	157.815	107,9	425,5	1.684,9	1.711,3
DURAN VARLIKLAR	187.323.026	148,0	144,6	337,7	911,4
Finansal Yatırımlar	154.833	156,3	190,9	300,5	27,3
Maddi Duran Varlıklar	185.266.745	142,7	139,6	333,8	912,8
Kullanım Hakkı Varlıkları					
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	46.795	1.313,5	1.265,1	2.705,8	2.608,6
Peşin Ödenmiş Giderler	1.854.653	132,4	56,0	55,3	17,5
TOPLAM VARLIKLAR	191.866.302	147,0	142,5	341,3	911,9
KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	20.423.064	44,1	57,1	97,7	158,9
Kısa Vadeli Borçlanmalar					
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	6.726.857	38,2	54,1	52,1	68,1
Ticari Borçlar	4.707.090	72,0	80,9	149,4	230,3
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	147.168	111,5	75,5	192,6	654,6
Diğer Borçlar	6.172.330	3,3	1,4	14,0	14,5
Ertelenmiş Gelirler (Müşteri Sözleşmelerinden Doğan Yükümlülüklerin Dışında Kalanlar)	1.287.421	60,6	35,4	396,9	835,5
Kısa Vadeli Karşılıklar	1.382.198	138,0	156,4	228,0	319,4
TOPLAM UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	25.115.607	192,9	190,4	353,4	859,3
Uzun Vadeli Borçlanmalar	4.467.832	348,2	338,8	291,2	311,4
Uzun Vadeli Karşılıklar	1.075.797	134,3	224,8	223,8	566,6
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	19.571.978	160,6	154,7	374,8	1.000,4
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	45.538.671	126,2	130,6	238,7	545,2
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	146.327.631	153,5	146,2	373,2	1.026,1
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	146.327.631	153,5	146,2	373,2	1.026,1
Ödenmiş Sermaye	16.756.740	149,2	149,2	149,2	149,2
Sermaye Düzeltme Farkları	7.916.580	100,0	100,0	100,0	100,0
Paylara İlişkin Primler (İskontolar)	119.489	119,3	119,3	119,3	119,3
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler (Giderler)	140.895.602	146,2	143,0	364,4	1.029,8
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	123.920	100,0	100,0	100,0	100,0
Geçmiş Yıllar Karları veya Zararları	-19.977.307	112,8	147,6	117,2	243,2
Net Dönem Karı veya Zararı	492.607	562,0	-2.084,4	3.272,3	1.763,0
TOPLAM KAYNAKLAR	191.866.302	147,0	142,5	341,3	911,9

Aktif yapı incelendiğinde 2019-2020 yılları haricinde dönen varlıklar ile duran varlıkların izlediği eğilim benzerdir. Her iki varlık grubunda söz konusu dönemde artış sınırlı olurken izleyen dönemde daha yüksek gerçekleşmiştir. Anılan dönemde dönen varlıklar aktif yapı içinde göreceli olarak azalmış takip eden yıllarda duran varlıklara nispeten yüksek artışla baz yıla benzer bir yapıya bürünmüştür. Dönen varlık kalemlerinde de grubun eğilimine benzer seyir söz konusudur.

Pasif yapı genel olarak incelendiğinde ana gruplarda aktif yapı gruplarına benzer bir eğilim söz konusudur. Kısa ve uzun vadeli borçlarla öz kaynak benzer şekilde 2019-2020 döneminde düşük artış gösterirken izleyen dönemlerde daha yüksek artış gözlenmektedir. Yine burada aktif yapıda dönen varlıklardaki farklılaşmaya benzer bir durum söz konusudur. İlgili dönemde diğer kalemler düşük artış gösterirken kısa vadeli borçlar azalmıştır. Kısa vadeli borçlarda bu hareketin dönen varlıklarla paralel seyir izlemesi net işletme sermayesi açısından olumlu yorumlanabilir. Bir diğer dikkat çeken husus öz kaynaklarda gerçekleşen artışın toplam borçlara oranla göreceli olarak daha yüksek gerçekleşmesidir. Özellikle son yıllarda gözlenen bu durum işletmenin finansmanda öz kaynaklara ağırlık verdiğini düşündürülebilir.

Tablo 3: AYCES İşletmesinin 2018 Yılı Baz Yıl Alınarak İzleyen Yıllardaki Gelir Tablosu
Kalemlerindeki Değişim Yüzdeleri

AYCES	2.018	2019	2020	2021	2022
BRÜT SATIŞLAR	38.315.988	127,1	58,2	169,1	284,2
SATIŞLARDAN İNDİRİMLER (-)	1.112.460	113,2	25,6	153,6	277,0
HASILAT	37.203.528	127,6	59,1	169,6	284,5
SATIŞLARIN MALİYETİ	23.886.571	120,8	79,3	133,9	297,4
TİCARİ FAALİYETLERDEN BRÜT K/z	13.316.957	139,7	23,1	233,6	261,3
BRÜT KAR (ZARAR)	13.316.957	139,7	23,1	233,6	261,3
FAALİYET GİDERLERİ (-)	9.705.366	115,4	109,8	141,2	275,4
Genel Yönetim Giderleri	8.253.890	115,4	116,8	145,4	287,1
Pazarlama Giderleri	1.451.476	115,1	70,1	117,5	208,9
NET ESAS FAALİYET KARI/ZARARI	3.611.591	205,0	-209,9	481,9	223,6
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	596.833	84,5	40,3	160,9	165,3
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler	468.397	76,2	104,3	166,3	126,5
ESAS FAALİYET KARI (ZARARI)	3.740.027	201,9	-209,3	470,2	226,5
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	25.431	211,1	67,4	298,0	
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler					
FİNANSMAN GELİRİ (GİDERİ) ÖNCESİ FAALİYET K/Z	3.765.458	202,0	-207,5	469,0	221,1
Finansman Gelirleri	285.309	157,7	113,3	529,2	1.442,7
Finansman Giderleri	3.969.540	137,4	96,6	115,5	120,5
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ K/Z	81.227	3.203,7	13.940,5	17.958,5	9.426,8
Sürdürülen Faaliyetler Vergi (Gideri) Geliri	-411.380	159,6	-56,7	-172,5	-49,8
Ertelenmiş Vergi (Gideri) Geliri	-411.380	159,6	-56,7	-172,5	-49,8
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM K/Z	492.607	562,0	-2.084,4	3.272,3	1.763,0
DÖNEM KARI (ZARARI)	492.607	562,0	-2.084,4	3.272,3	1.763,0
Ana Ortaklık Payları	492.607	562,0	-2.084,4	3.272,3	1.763,0

Gelir tablosu kalemlerinde ilk olarak satışlar kalemi 2020 yılında düşüş göstermiş bunun dışında artış göstermiştir. Özellikle 2022 yılındaki artış dikkat çekicidir. Satışlarla ilgili olarak

satışların maliyeti kalemi incelendiğinde genel olarak satışlarla benzer bir seyir izlemekle beraber bazı farklılıklar söz konusudur. Çok önemli farklılıklar olmamakla birlikte geleceğe dönük olarak nedenleri araştırılmalıdır. Faaliyet giderleri de satışlara paralel seyir izlemiştir. Finansman giderlerinin düşük artış trendi karlılığa olumlu katkı sağlamıştır. Dönem karı incelendiğinde 2020 yılında açıklanan zarar dışında artış gerçekleşmiştir. Özellikle 2020 yılındaki zarardan sonra izleyen yıllarda gerçekleşen artışlar çok dikkat çekicidir. Satışlardaki artıştan yüksek oranda gerçekleşmesi karlılığa olumlu olarak yansımaktadır.

Tablo 4: GRSEL İşletmesinin 2018 Yılı Baz Yılı Alınarak İzleyen Yıllardaki Bilanço Kalemlerindeki Değişim Yüzdeleri

GRSEL	2018	2019	2020	2021	2022
DÖNEN VARLIKLAR	111.285.412	122,6	131,3	217,8	693,1
Nakit ve Nakit Benzerleri	18.644.730	157,7	97,6	231,7	1.382,1
Finansal Yatırımlar					
Ticari Alacaklar	75.493.388	105,3	122,7	215,6	590,1
Diğer Alacaklar	11.335.083	179,9	224,0	3,5	7,2
Stoklar	973.581	110,0	106,3	135,0	562,8
Peşin Ödenmiş Giderler	4.272.831	122,1	128,0	524,0	1.288,8
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	106.227	20,8	26,9	601,3	0,2
Diğer Dönen Varlıklar	459.572	188,7	714,4	2.521,7	1.012,0
DURAN VARLIKLAR	85.402.998	122,2	266,0	656,3	2.159,5
Diğer Alacaklar	6.670	103,8	506,5	995,4	995,4
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	45.805.600	96,5	125,8	158,8	386,8
Maddi Duran Varlıklar	36.358.576	135,8	441,5	1.318,1	3.471,3
Kullanım Hakkı Varlıkları					
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	2.953.384	85,1	73,1	104,2	13.578,9
Peşin Ödenmiş Giderler	278.768			1.485,6	1.123,6
TOPLAM VARLIKLAR	196.688.410	122,5	189,8	408,2	1.329,8
KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	147.850.678	111,8	90,6	191,5	444,2
Kısa Vadeli Borçlanmalar	8.630.937	109,5	62,2	205,2	249,4
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	18.622.778	90,0	92,4	330,1	765,1
Ticari Borçlar	49.680.755	106,9	120,4	195,7	583,1
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	2.629.221	95,6	102,9	200,4	447,3
Diğer Borçlar	27.910.070	106,7	66,6	87,0	99,9
Ertelenmiş Gelirler (Müşteri Sözleşmelerinden Doğan Yükümlülüklerin Dışında Kalanlar)	33.481.878	140,6	54,6	214,2	423,0
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	832.555	305,7	677,2		672,5
Kısa Vadeli Karşılıklar	6.062.484	68,3	105,3	88,3	265,5
TOPLAM UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	20.666.191	102,0	345,7	702,4	1.973,7
Uzun Vadeli Borçlanmalar	12.787.358	97,7	182,0	406,8	814,4

Ertelenmiş Gelirler (Müşteri Sözleşmelerinden Doğan Yükümlülüklerin Dışında Kalanlar)	656.586				
Uzun Vadeli Karşılıklar	1.538.636	194,6	279,7	370,3	699,4
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	5.683.611	98,4	378,7	1.276,4	5.107,3
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	168.516.869	110,6	121,9	254,1	631,7
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	28.171.541	193,1	595,8	1.329,6	5.505,6
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	28.136.732	193,0	595,9	1.288,3	5.380,3
Ödenmiş Sermaye	10.000.000	100,0	300,0	870,0	1.020,0
Ortak Kontrole Tabi Teşebbüs veya İşletmeleri İçeren Birleşmelerin Etkisi	357.957	100,0	100,0	-20.852,2	-20.852,2
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler (Giderler)	-389.632	65,8	15.211,3	59.220,3	269.031,1
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	994.070	100,0	168,0	460,8	979,9
Geçmiş Yıllar Karları veya Zararları	24.118.081	71,2	94,6	190,0	418,4
Net Dönem Karı veya Zararı	-6.943.744	578,9	982,5	1.180,8	3.441,2
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	34.809	223,3	511,7	34.735,4	106.782,9
TOPLAM KAYNAKLAR	196.688.410	122,5	189,8	408,2	1.329,8

Aktif yapı incelendiğinde dönen varlıklar ile duran varlıkların artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Analize esas yılların son ikisinde olmak üzere özellikle de 2022 yılında artış çok belirgindir. Aktif yapı gruplarına bakıldığında varlıklardaki esas artışın duran varlıklardan kaynaklandığı gözlenmektedir. Bu durum işletmenin yatırım yaptığına işaret edebilir. İlerleyen yıllarda verimli olması durumunda karlılığa olumlu etkisi olabilir. Dönen varlık kalemlerinde de grubun eğilimine benzer seyir söz konusudur.

Pasif yapı genel olarak incelendiğinde ana gruplarda aktif yapı gruplarına benzer bir eğilim söz konusudur. Gruplar bazında incelendiğinde kısa vadeli borçlardaki artış dönen varlıklardaki artıştan daha düşük kalmıştır. Bu durum işletmenin net işletme sermayesine ve bağlı olarak kısa vadede borç ödeme gücüne olumlu katkı yapacaktır. Borçlar kendi içinde değerlendirildiğinde uzun vadeli borçlarda meydana gelen artış kısa vadeye göre çok yüksektir. Yine özkaynaklardaki artış çok belirgindir. Bu durum duran varlıklardaki artışın bu kaynaklardan sağlandığını göstermektedir ki bu finansmanda uygunluk ilkesi açısından olumlu bir durumdur. Uzun vadeli kaynaklar kendi içerisinde ele alındığında da özkaynakların uzun vadeli borçlara nazaran daha çok arttığı görülmektedir. Bu yeni yatırımlarda öncelikli olarak özkaynak tercih edildiğini göstermektedir.

Tablo 5: GRSEL İşletmesinin 2018 Yılı Baz Yılı Alınarak İzleyen Yıllardaki Gelir Tablosu Kalemlerindeki Değişim Yüzdeleri

GRSEL	2018	2019	2020	2021	2022
BRÜT SATIŞLAR	326.394.689	128,2	139,8	194,6	525,5
Yurtiçi Satışlar	320.803.035	128,1	140,2	170,0	459,6
Yurtdışı Satışlar					

Diğer Satışlar	5.591.58654	134,1	118,5	119,6	131,5
SATIŞLARDAN İNDİRİMLER (-)	442.491	123,2	2.679,2	355,9	2.358,6
Satışdan İadeler (-)	400.384	111,4	2.927,4	325,9	2.525,3
Satış İskontoları (-)	42.107	235,6	319,6	641,4	773,6
HASILAT	325.952.198	128,2	136,4	194,4	523,1
SATIŞLARIN MALİYETİ	299.981.891	126,7	124,0	177,7	472,3
TİCARİ FAALİYETLERDEN BRÜT K/Z	25.970.307	145,4	279,9	386,9	1.109,7
BRÜT KAR (ZARAR)	25.970.307	145,4	279,9	386,9	1.109,7
FAALİYET GİDERLERİ (-)	8.498.242	140,1	125,7	284,5	634,3
Genel Yönetim Giderleri	7.465.510	143,7	138,0	314,7	707,8
Pazarlama Giderleri	1.032.732	114,6	36,9	65,8	103,0
NET ESAS FAALİYET KARI/ZARARI	17.472.065	148,0	354,9	436,7	1.340,9
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	21.161.041	85,3	110,7	65,2	193,7
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler	32.149.179	49,1	73,1	51,3	93,5
ESAS FAALİYET KARI (ZARARI)	6.483.927	433,9	955,3	1.135,5	3.781,3
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	663.411	1.305,0	1.035,0	5.202,4	16.122,7
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler	1.357.414	117,0		295,4	263,3
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından (Zararlarından) Paylar					
FİNANSMAN GELİRİ (GİDERİ) ÖNCESİ FAALİYET K/Z	5.789.924	683,6	1.243,0	1.798,4	6.020,2
Finansman Gelirleri	1.880.841	143,6	199,4	142,2	499,3
Finansman Giderleri	12.086.026	73,4	56,8	133,0	484,4
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ K/Z	-4.415.261	956,7	1.759,5	2.254,8	6.981,2
Sürdürülen Faaliyetler Vergi (Gideri) Geliri	2.523.339	279,8	574,4	559,5	1.952,5
Dönem Vergi (Gideri) Geliri	1.061.826	670,3	1.179,8	1.204,9	3.407,0
Ertelenmiş Vergi (Gideri) Geliri	1.461.513	-4,0	134,5	90,6	895,8
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM K/Z)	-6.938.600	579,8	983,5	1.304,0	3.805,1
DÖNEM KARI (ZARARI)	-6.938.600	579,8	983,5	1.304,0	3.805,1
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	5.144	834,6	523,8	165.257,0	487.539,5
Ana Ortaklık Payları	-6.943.744	578,9	982,5	1.180,8	3.441,2

Gelir tablosu kalemlerinde ilk olarak satışlar kalemi son yılı çok çarpıcı olmak üzere yıllar itibariyle düzenli bir artış eğilimi göstermiştir. Satışlarla ilgili olarak satışların maliyeti kalemi incelendiğinde genel olarak satışlarla benzer bir seyir izlemekle beraber maliyetlerdeki artış satışlardaki artışın altında gerçekleşmiştir. Bu durumun brüt karlılığa olumlu yansımaları beklenir ki ilgili kalem incelendiğinde karlılıktaki artış belirgin bir şekilde izlenmektedir. Faaliyet giderleri de satışlara paralel seyir izlemiştir. Esas faaliyet dışı gelirlerin etkisiyle brüt

kara göre vergi öncesi kar daha da yüksek gerçekleşmiştir. Bu işletme açısından olumlu yorumlanabilecek bir başka husus olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 6: KSTUR İşletmesinin 2018 Yılı Baz Yıl Alınarak İzleyen Yıllardaki Bilanço Kalemlerindeki Değişim Yüzdeleri

KSTUR	2018	2019	2020	2021	2022
DÖNEN VARLIKLAR	31.402.404	79,9	65,5	126,9	299,8
Nakit ve Nakit Benzerleri	27.614.560	84,8	63,6	134,1	257,6
Finansal Yatırımlar	1.039	105,0	96,9	98,1	545,7
Ticari Alacaklar	821.299	7,2	4,7	1,0	116,8
Diğer Alacaklar	65.092	5,9	640,6		11,3
Stoklar	1.572.924	83,1	114,9	87,0	267,6
Peşin Ödenmiş Giderler	76.080	193,6	75,6	727,6	6.072,2
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	1.055.996	3,8			1.187,6
Diğer Dönen Varlıklar	195.414	48,5	345,9	455,7	340,7
DURAN VARLIKLAR	26.706.500	104,5	109,3	102,0	137,3
Finansal Yatırımlar	50.809	94,6	100,0	100,0	100,0
Diğer Alacaklar	17.197	76,9	99,1	99,1	84,4
Maddi Duran Varlıklar	26.633.416	104,5	103,9	97,5	133,8
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	4.842	553,5	187,4		
Peşin Ödenmiş Giderler	236	249,2	124,2	5.909,8	3.171,2
Ertelenmiş Vergi Varlığı					
TOPLAM VARLIKLAR	58.108.904	91,2	85,6	115,5	225,1
KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	8.637.426	34,5	20,6	27,8	298,6
Kısa Vadeli Borçlanmalar	5.425.200				
Diğer Finansal Yükümlülükler	65.018	0,3	0,3	0,4	2.853,7
Ticari Borçlar	2.466.665	62,2	13,7	6,4	259,4
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	249.049	121,7	79,7	181,3	331,1
Diğer Borçlar	283.266	276,9	330,2	291,1	582,6
Devam Eden İnşaat, Taahhüt veya Hizmet Sözleşmelerinden Borçlar	60.717				
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü					
Kısa Vadeli Karşılıklar	87.511	150,1	90,2	134,8	345,9
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler					
TOPLAM UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	483.490	145,6	119,5	142,2	326,7
Uzun Vadeli Karşılıklar	279.414	174,1	204,3	246,1	565,3
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	204.076	84,8			
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	9.120.916	40,4	25,8	33,8	300,1
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	48.987.988	100,7	96,8	130,7	211,1
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	48.987.988	100,7	96,8	130,7	211,1
Ödenmiş Sermaye	4.244.587	100,0	100,0	100,0	100,0
Sermaye Düzeltme Farkları	5.630.347	100,0	100,0	100,0	100,0
Paylara İlişkin Primler (İskontolar)	560.707	100,0	100,0	100,0	100,0

Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler (Giderler)	-230.751	101,4	160,9	221,9	37,4
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	3.368.484	140,1	149,9	149,9	194,7
Diğer Yedekler	1.410.611	100,0	100,0	100,0	100,0
Geçmiş Yıllar Karları veya Zararları	17.860.711	106,0	163,1	171,3	160,8
Net Dönem Karı veya Zararı	16.143.292	87,0	9,1	102,0	351,1
TOPLAM KAYNAKLAR	58.108.904	91,2	85,6	115,5	225,1

Aktif yapı incelendiğinde 2019-2020 yıllarında işletme varlıkları küçülmüştür. 2021 yılında toparlanma başlamış son yılda biraz belirgin hale gelmiştir. Dönen varlıklarda benzer eğilim söz konusudur Duran varlıklarda düşüş söz konusu değilken artış çok sınırlı gerçekleşmiştir. Bu durum dönen varlıkların aktif yapı içinde duran varlıklara göre göreceli ağırlığını artırması sonucunu beraberinde getirmiştir. Bu durum işletmenin kısa vadeli borç ödeme kapasitesini artırırken karlılığı azaltan alternatif maliyetleri beraberinde getirebilir.

Kaynaklar tarafına bakıldığında kısa vadeli kaynakların aktif tarafa benzer bir trend izlediği görülmektedir. Bu trend dönen varlıklarla karşılaştırıldığında daha yüksek oranda gerçekleşmesi işletmenin borç ödeme gücüne olumlu yansımıştır. Uzun vadeli borçlara bakıldığında genel bilanço kalemlerinin aksine tüm yıllarda artış söz konusudur. Buna sebep olarak kısa vadeli borçlardaki düşüş gösterilebilir. Zira öz kaynaklarda son yıl hariç değişmeyen trend göz önüne alındığında daha açık bir şekilde bu durumu göstermektedir.

Tablo 7: KSTUR İşletmesinin 2018 Yılı Baz Yıl Alınarak İzleyen Yıllardaki Gelir Tablosu Kalemlerindeki Değişim Yüzdeleri

KSTUR	2018	2019	2020	2021	2022
BRÜT SATIŞLAR	31.999.891	120,4	13,1	62,1	323,3
Yurtiçi Satışlar	31.398.719	122,7	13,3	63,3	329,5
Diğer Satışlar	601.172				
SATIŞLARDAN İNDİRİMLER (-)	33.395	29,5	99,2	119,3	158,9
Satışdan İadeler (-)	33.395	29,5	99,2	119,3	158,9
HASILAT	31.966.496	120,5	13,0	62,1	323,5
SATIŞLARIN MALİYETİ	15.934.535	128,9	52,9	87,5	291,5
TİCARİ FAALİYETLERDEN BRÜT KAR (ZARAR)	16.031.961	112,1	-26,7	36,8	355,3
BRÜT KAR (ZARAR)	16.031.961	112,1	-26,7	36,8	355,3
FAALİYET GİDERLERİ (-)	1.077.939	120,0	96,6	208,2	476,4
Genel Yönetim Giderleri	854.774	127,2	114,9	238,8	456,6
Pazarlama Giderleri	223.165	92,2	26,3	90,7	552,4
NET ESAS FAALİYET KARI/ZARARI	14.954.022	111,6	-35,6	24,4	346,6
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	4.245.220	73,9	55,2	172,5	222,9
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler	2.672.953	203,6	120,9	190,7	301,5
ESAS FAALİYET KARI (ZARARI)	16.526.289	87,0	-37,6	35,5	322,1
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler					
FİNANSMAN GELİRİ (GİDERİ) ÖNCESİ FAALİYET K/Z	16.526.289	87,0	-37,6	35,5	322,1
Finansman Gelirleri	13.524.879	41,2	65,9	110,0	142,1
Finansman Giderleri	9.983.270	25,0	28,9	13,6	18,2

SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ K/Z	20.067.898	87,0	-0,9	96,6	352,0
Sürdürülen Faaliyetler Vergi (Gideri) Geliri	3.924.606	87,0	-42,0	74,5	355,6
Dönem Vergi (Gideri) Geliri	3.941.138	87,4		69,1	345,8
Ertelenmiş Vergi (Gideri) Geliri	-16.532	6,6	-	9.760,6	1.404,1
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM K/Z	16.143.292	87,0	9,1	102,0	351,1
DÖNEM KARI (ZARARI)	16.143.292	87,0	9,1	102,0	351,1
Ana Ortaklık Payları	16.143.292	87,0	9,1	102,0	351,1

Gelir tablosunda satışlar kalemi incelendiğinde 2020-2021 yıllarında düşüş trendi dikkat çekmektedir. Özellikle 2019 yılındaki düşüş çarpıcı bir sonuçtur. 2022 yılındaki artışla birlikte toparlanma sürecine girildiği söylenebilir. Satışların maliyetine bakıldığında satışlara benzer trend burada da söz konusu olmakla birlikte 2020-2021 yıllarındaki düşüş satışlardaki kadar değildir. Bu durum brüt karda satışlara oranla daha fazla düşüşe yol açmış nitekim işletme 2020 yılında zarar açıklamıştır. Uzun dönemde nedenlerinin incelenmesi faydalı olacaktır. Faaliyet giderleri satışlara nazaran düşüş yıllarında daha az yükseliş döneminde ise daha fazla gerçekleşmiştir. Bunun sonucu esas faaliyet karında açıkça görülmektedir. Bu da üzerinde durulması gereken bir diğer husustur.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Tüm işletmelere ait tablolar analize esas dönemlerde incelendiğinde 2020-2021 yıllarında yoğun olarak yaşanan Covid 19 pandemi döneminin etkileri açıkça görülmektedir. Tüm ekonomiye etkileri tartışmasız olmakla birlikte sektörler itibariyle etkilenme oranları farklılık göstermiştir. Aynı durum turizm sektörü için diğer sektörlerle farklı gerçekleştiği gibi analiz sonucunda sektörde yer alan firmalarda da farklı olduğu gözlemlenmiştir.

Çalışmaya konu olan firmalarda mali tablo kalemlerindeki değişimlerde gözlenen farklılıklardan net satışlara bakıldığında GRSEL firması dışında 2019-2020 ve 2021 yıllarında artış trendini devam ettiren firma bulunmamaktadır. Bu durum net satışlar kalemiyle ilişkilendirilebilecek kalemlerde de benzer şekilde gerçekleşmiştir. İlgili firmanın mali tablo sonuçlarının kriz döneminde diğer firmalardan pozitif olarak ayrışmasına sebep olarak her ne kadar turizm endeksi içerisinde yer alan bir firma olmasına karşılık esas faaliyet alanının taşımacılık sektörü olması düşünülebilir. Zira verileri çalışmaya esas alınan diğer iki firma direkt olarak ağırlıklı konaklama işletmeciliği yapmaktadır. Bu sebeple pandemi döneminde neredeyse sıfıra yaklaşan bir mobilitenin olduğu bir ortamda etkilenmemeleri neredeyse imkansızdır.

Mali yapı açısından bakıldığında firmaların finansmanda yabancı kaynak yerine özkaynak yoluyla finansmanı tercih ettikleri görülmektedir. Bu özkaynak artışı şeklinde olmasa dahi yabancı kaynakların azaltılması yoluyla özkaynak kalemi aynı kaldığından mali yapıya göreceli olarak özkaynak ağırlığı olarak yansımıştır.

Firmaların finansmanda özkaynak tercihinin öncelemeleri kriz dönemlerinde uygulanan genel bir politika olabileceği gibi ilgili dönemlerde finansmana özellikle de yabancı kaynak finansmanına erişimde yaşanan zorluk sebebiyle olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akın A., Şimşek M.Y., Akın A. (2012). Turizm Sektörünün Ekonomideki Yeri Ve Önemi, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi / Journal of Academic Researches and Studies*, 4/7, 63-81.

Arabacı, H. (2018). Turizm Sektörünün Ekonomik Büyümeye Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme, *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4/3, 104-109.

Avan, E. (2023). Hastane Hizmetleri Alt Sektörünün Finansal Performansının Trend Analiziyle İncelenmesi, *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 9/1, 2149-6161.

Bülüç, F., Özkan, O., Ağırbaş İ. (2018). Üniversite Hastanelerinin Finansal Performansının Trend Analiziyle Değerlendirilmesi, *2. Uluslararası 12. Ulusal Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi*. 1226-1232.

Çabuk A. Ve Lazol İ. (2018). Mali Tablolar Analizi. *Ekin Basım ve Yayın Dağıtım*, 18. Baskı, Bursa.

Çımat A., Bahar O. (2003). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri Ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 6, 1-18.

Çil Koçyiğit, S., Bıyık, E., Ertaş, Ş. (2022). Özel Bir Sağlık İşletmesinin Finansal Performansının Trend Analizi İle Değerlendirilmesi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 165-180. doi: <https://doi.org/10.11616/asbi.1015793>.

Demir M. ve Alpan N. (2012). Finansal Tabloların Hazırlanması ve Analizi Ders Notları.

Demir, Z. (2022). Türk Savunma Sanayi Şirketleri İle Defense 100 Şirketlerinin Trend Analizi İle Karşılaştırılması: Örnek Uygulama, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 20/1, 168-195.

Gücenme, Ü. (2003). Mali Tablolar Analizi ve Enflasyon Muhasebesi. *Marmara Kitabevi*, 4. Baskı, Bursa.

<https://fintables.com/>.

<https://www.fwmanaliz.com/>

Mazman İtik, Ü. (2021). Mali Tablolar Analizi: Borsa İstanbul (Bist)'Da Faaliyet Gösteren Bir Gıda İşletmesinde Uygulama (2015-2019), *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20/80, 1641-1661.

Parlakay, O., Duru, S. (2017). Türkiye'de İşlenmiş Tarım Ürünleri Dış Ticaretinde Dâhilde İşleme Rejiminin Etkilerinin Trend Analizi Yöntemiyle İncelenmesi, *Harran Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi*, 21/1,67-72.

Sanalan Bilici, N. Ve Aydın, N. (2018). Konaklama İşletmelerinde Finansal Analizlere İlişkin Bir Örnek Olay İncelemesi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22/4, 2333-2355.

Soysal, M., Ömürgönülşen, M. (2010). Türk Turizm Sektöründe Talep Tahmini Üzerine Bir Uygulama, *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 21/1, 128-136.

Zengin B. (2010). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisine Reel ve Moneter Etkileri, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 5/1, 102-126.